

Značení textilních výrobků a ochrana spotřebitele

Z obsahu 11. přednášky:

- Informační povinnosti plynoucí ze zákona č. 634/1992 Sb.
- Symboly pro ošetřování textilních výrobků

Předmět: Textilní zbožíznalství 2
Přednášející: Marie Havlová

Ochrana spotřebitele

- ▶ Problematikou se zabývá: **Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele v platném znění** - zákon zpracovává a navazuje na příslušné předpisy EU. Upravuje:
 - ▶ Podmínky podnikání významné pro ochranu spotřebitele
 - ▶ Úkoly veřejné správy v oblasti ochrany spotřebitele
 - ▶ Sdružení spotřebitelů založených k ochraně spotřebitele
 - ▶ Mimosoudní řešení soudních sporů
- ▶ Tento zákon se vztahuje na nabízení a prodej výrobků a služeb v případech, kdy k plnění dochází na území České republiky.
- ▶ V současné době zákon již nespecifikuje pojmy jako „textilní výrobek“ nebo „textilní vlákno“.

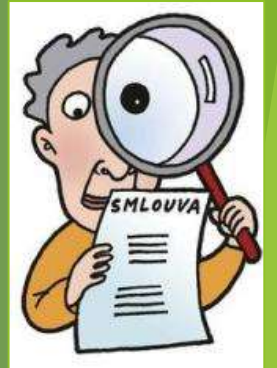
Tyto již specifikuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1007/2011.

Nekalá obchodní praktika

- ▶ Obchodní praktika je považována za nekalou v případě, že:
 - ▶ Jednání podnikatele vůči spotřebiteli je v rozporu s požadavky odborné péče a je způsobilé podstatně ovlivnit jeho rozhodování tak, že může učinit obchodní rozhodnutí, která by jinak neučinil.
 - ▶ Je-li obchodní praktika zaměřena na spotřebitele, kteří jsou z důvodu duševní nebo fyzické slabosti nebo věku zvláště zranitelní. Není tím dotčeno obvyklé reklamní přehánění.
 - ▶ Zejména se jí rozumí klamavé konání nebo klamavé opomenutí.
- ▶ Její užívání je zakázáno.

Klamavá obchodní praktika

- ▶ Obchodní praktika se považuje za klamavou:
 - ▶ Pokud obsahuje věcně nesprávnou informaci a je tedy nepravdivá.
 - ▶ Pokud obsahuje sice pravdivou informaci, ale takovým způsobem, že uvádí nebo je schopna uvést spotřebitele v omyl. Např.:
- ▶ Vede-li způsob prezentace výrobku či služby k záměně s jinými výrobky či službami.
- ▶ Podnikatel neoprávněně používá značku jakosti nebo jiné obdobné označení.
- ▶ Nepravdivě uvádí, že výrobek nebo služba budou nabízeny pouze po omezenou dobu nebo, že budou po omezenou dobu nabízeny za určitých podmínek.
- ▶ Uvádí jako přednost nabídky práva, která vyplývají spotřebiteli přímo ze zákona.
- ▶ Nepravdivě prohlašuje, že výrobek nebo poskytnutá služba může vyléčit nemoc, zdravotní poruchu nebo postižení.
- ▶ Prohlašuje, že jím prodávané výrobky nebo služby usnadní výhru ve hrách založených na náhodě.

Agresivní obchodní praktika

- ▶ Obchodní praktika je agresivní, pokud s přihlédnutím ke všem okolnostem svým obtěžováním, donucováním, včetně použití síly nebo nepatřičným ovlivňováním výrazně zhoršuje možnost svobodného rozhodnutí spotřebitele. Obchodní praktiky jsou vždy považovány za agresivní, např. pokud podnikatel:
 - ▶ Vytváří dojem, že spotřebitel nemůže opustit místo, kde je nabízen nebo prodáván výrobek či služba, bez uzavření smlouvy.
 - ▶ Osobně navštíví spotřebitele v jeho bydlišti, ačkoli ho spotřebitel vyzval, aby jeho bydliště opustil a nevracel se.
 - ▶ Opakovaně činí spotřebiteli nevyžádané nabídky prostřednictvím telefonu, faxu, elektronické pošty.
 - ▶ Prostřednictvím reklamy přímo nabádá děti, aby si nabízené výrobky nebo služby koupily nebo aby k jejich koupi přesvědčily dospělou osobu.
 - ▶ Atd.

Informační povinnosti

- ▶ Povinnost vyplývá ze zákona č. 634/1992 Sb. Prodávající je povinen řádně informovat spotřebitele o:
 - ▶ Vlastnostech prodávaných výrobků či služeb
 - ▶ Způsobu použití a údržby výrobku
 - ▶ Nebezpečí, které vyplývá z jeho nesprávného použití nebo údržby
- ▶ Prodávající musí dále zajistit, aby jím prodávané výrobky byly viditelně a srozumitelně označeny:
 - ▶ Označením výrobce nebo dovozce, popřípadě dodavatele
 - ▶ Pokud to povaha výrobku vyžaduje - údaji o hmotnosti, množství, velikosti, rozměru atd.
- ▶ Prodávající nesmí odstraňovat ani měnit označení výrobků ani jiné údaje uvedené výrobcem, dovozcem nebo dodavatelem.
- ▶ Prodávající musí zajistit, aby všechny písemné informace byly poskytnuty v českém jazyce.

Označování materiálového složení textilních výrobků

- ▶ Povinnost vyplývá ze zákona č. 634/1992 Sb. (viz výše).
- ▶ Způsob označování výrobků údaji o složení materiálu stanovuje Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1007/2011 o názvech textilních vláken a souvisejícím označování materiálového složení textilních výrobků, které stanovuje:
 - ▶ Pravidla pro používání názvů textilních vláken
 - ▶ Pravidla pro související označování etiketou
 - ▶ Pravidla pro dozor nad trhem
 - ▶ Pravidla pro stanovení materiálového složení textilních výrobků
- ▶ Vztahuje se na textilní výrobky dodávané na trh EU

Za textilní výrobky jsou považovány:

- ▶ Výrobek složený výhradně z textilních vláken bez ohledu na stupeň zpracování, postup směsování nebo spojování.

- ▶ Výrobky, u nichž tvoří textilní vlákna min. 80 % celkové hmotnosti.
- ▶ Potahy čalouněného nábytku, deštníky a slunečníky, u nichž tvoří textilní složky min. 80% celkové hmotnosti.
- ▶ Potahy matrací a výrobků pro kempování a vrchní vrstvy vícevrstevných podlahových krytin, tvoří-li min. 80 % celkové hmotnosti těchto výrobků.

-
- ▶ Toto nařízení se nevztahuje na textilní výrobky zhotovené na zakázku samostatně výdělečně činnými krejčími.

Názvy textilních vláken

- ▶ Pro označování textilních výrobků údaji o materiálovém složení lze použít pouze názvy textilních vláken uvedené v Příloze 1 Nařízení.
 - ▶ Např. Elastan (*definice: pružné vlákno složené nejméně z 85% hmot. ze segmentovaného polyuretanu, které po protažení až na trojnásobek původní délky a po uvolnění znovu rychle nabývá své původní délky*) ... nikoliv Lycra ® (*to už je obchodní označení*).
- ▶ Výraz „hedvábí“ nesmí být používán pro označování tvaru nebo zvláštního provedení nekonečných textilních vláken.

Čisté textilní výrobky

- ▶ Textilní výrobky složené výhradně ze stejných vláken mohou být označeny jako:
 - ▶ „100% ...“
 - ▶ „čisté ...“
 - ▶ „pouze z ...“
- ▶ Povoleny jsou pouze velmi malé a technologicky opodstatněné odchylky od 100% složení.

Výrobky ze střižní vlny

- ▶ Je-li výrobek složen výhradně z vlněných vláken, která nebyla dříve součástí hotového výrobku a nebyla vystavena žádnému spřádacímu ani zplst'ovacímu procesu, může být označen:
 - ▶ „střižní vlna“

Textilní výrobky z více vláken

- ▶ Textilní výrobek se označí názvem a procentním hmotnostním podílem všech druhů vláken, které jsou obsaženy ve výrobku, v sestupném pořadí.
 - ▶ Např.: 60% bavlna/ 35% polyester/ 5% elastan
- ▶ Za určitých podmínek je možné použít označení „jiná vlákna“ pro příměsi do 5% (*jeden druh*) respektive 15% (*více druhů*) hmotnostních procent výrobku.

Textilní výrobky z více částí

- ▶ Textilní výrobek složený ze dvou nebo více částí, z nichž každá obsahuje rozdílné druhy textilních vláken, musí nést označení, na němž je uveden obsah textilních vláken v každé části.
- ▶ Toto neplatí, pokud tyto části netvoří hlavní podšívku nebo představují méně než 30% celkové hmotnosti výrobku.

Označení - obecně

- ▶ Textilní výrobky musí být označeny údaji o jejich materiálovém složení vždy, když jsou dodávány na trh.
 - ▶ Označení musí být provedeno trvanlivým způsobem a musí být snadno čitelné, viditelné a přístupné.
-

- ▶ Při **uvádění textilního výrobku** na trh zajistí výrobce označení a správnost uvedených informací. Je-li výrobce mimo EU, zajistí toto dovozce.
 - ▶ Při **dodávání textilního výrobku** na trh distributor zajistí, aby byly výrobky náležitě označeny v souladu s tímto Nařízením.
-

- ▶ Označení musí být poskytnuta v úředním jazyce členského státu EU, na jehož trh je výrobek dodáván (v ČR v českém jazyce!).

Textilní výrobky, pro které není označení povinné

- ▶ Uvedeny jsou v **Příloze V** tohoto Nařízení (celkem 42 položek). Patří sem např.:
 - ▶ Etikety a štítky
 - ▶ Jehelníčky
 - ▶ Umělé květiny
 - ▶ Zdrhovadla
 - ▶ Textilní části obuvi
 - ▶ Pouzdra na kosmetické potřeby
 - ▶ Vlajky a prapory atd.

Textilní výrobky, pro které postačuje označení společnou etiketou

- ▶ Uvedeny jsou v **Příloze VI** tohoto Nařízení (celkem 19 položek). Patří sem např.:
 - ▶ Hadry na podlahu
 - ▶ Šněrovadla do bot
 - ▶ Kapesníky
 - ▶ Pruženky
 - ▶ Prýmky
 - ▶ Stuhý
- ▶ Údaje o materiálovém složení textilních **výrobků prodávaných v metráži** mohou být uvedeny na kusu nebo návínu.

Symboly ošetřování oděvních výrobků

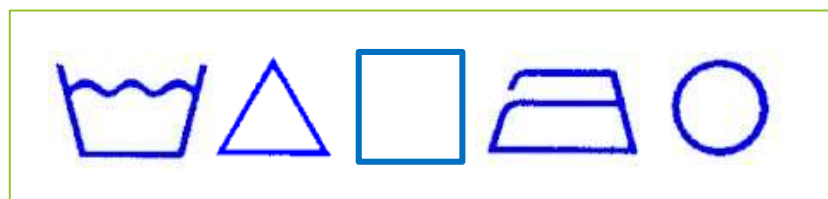
- ▶ Zavádí **ČSN EN ISO 3758 Textilie - Symboly pro ošetřování**, která je v platnosti od roku 2012.
- ▶ Norma zavádí systém grafických symbolů určených pro použití při označování textilních výrobků.
- ▶ Norma obsahuje také 3 informativní přílohy:
 - ▶ Příloha A Vlastnosti a dostupné metody zkoušení pro správnou volbu symbolů pro ošetřování
 - ▶ Příloha B Regionální a národní požadavky na etikety pro označování způsobů ošetřování
 - ▶ Příloha C Příklady doplňkového slovního vyjádření

ČSN EN ISO 30023 Textilie - Symboly ošetřování pro pracovní oděvy prané v průmyslových prádelnách (v platnosti od roku 2013)

Dvě mezinárodní ochranné známky:

► V ČR evidovány pod čísly:

► 849 319

Tohle je dle platné normy.

► 849 320

Symbole musí být umístěny buď přímo na výrobku nebo na etiketě pevně spojené s výrobkem. Označení může být tkané, tištěné či jinak zhotovené, ale musí být dostatečně čitelné po dobu životnosti výrobku.

ČSN EN ISO 3758

Textilie - Symboly pro ošetřování

- ▶ Norma zavádí systém grafických symbolů, poskytujících uživateli informace o nejvhodnějším způsobu údržby výrobku, který bude účinný, ale nezpůsobí jeho nevratné poškození.
- ▶ Základní symboly údržby (*praní, bělení, sušení, žehlení a chemické čištění*) jsou doplněny dalšími symboly, které upřesňují teplotu, intenzitu údržby, způsob chemického čištění nebo zákaz kteréhokoliv z těchto postupů, pokud je pro daný výrobek nevhodný a může jej poškodit nebo znehodnotit.

Symboly musí být uvedeny v pořadí:

Praní, bělení, sušení, žehlení, profesionální ošetřování

- ▶ Symboly pro ošetřování poskytují informace o maximálním možném namáhání, při kterém během procesu údržby nedojde k nenávratnému poškození.

Postupy prováděné podle informací uvedených na etiketě zajišťují, že výrobek nebude znehodnocen. Nicméně nezaručí, že zašpinění a skvrny budou zcela odstraněny.

- ▶ Mírnější namáhání a nižší teploty než uvedené na etiketě jsou vždy povoleny.

-
- ▶ **Symboly pro ošetřování odkazují na tu část textilního výrobku, která je nejcitlivější k uvedenému postupu údržby.** To zahrnuje: barevnost, konečnou úpravu, doplňky (*knoflíky, zipy*), aplikace apod.

- ▶ Symboly pro ošetřování jsou chráněnou ochrannou známkou. Ochranné známky jsou vlastnictvím GINETEX (*Groupement International d'Etiquetage pour l'Entretien des Textiles*) - **Mezinárodní asociace pro označování výrobků symboly ošetřování.**

Pověřeným správcem této známky v České republice je sdružení SOTEX.

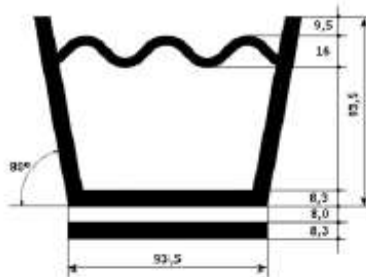
- ▶ Pro případ, kdy charakter výrobku vyžaduje zvláštní postup ošetřování, **který není možné vyjádřit kombinací daných symbolů, je možné použít doplňkové slovní vyjádření.**
- ▶ Je-li potřeba, je možné použít více než jeden symbol pro sušení nebo profesionální ošetřování. Poté musí být opět dodrženo pevně dané pořadí:
 - ▶ Praní, bělení, sušení v bubnové sušičce, sušení na vzduchu, žehlení, profesionální chemické čištění, profesionální čištění za mokra.

Doplňková slovní vyjádření

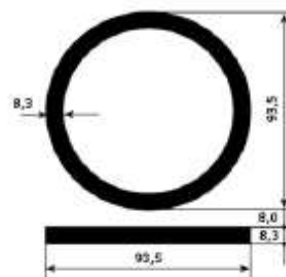
- ▶ Doplňující texty mohou být použity jako doplnění symbolů pro ošetřování, jsou-li nezbytná pro ošetřování textilních výrobků.
- ▶ Další symboly jsou zakázané, aby nedocházelo k matení zákazníků.
- ▶ Příklady doplňujících textů:

Příklady doplňkového slovního vyjádření	
Prát samostatně	Žehlit přes tkaninu
Prát s podobnými odstíny	Nežehlit s napařováním
Vyprat před použitím	Použít sítku na praní
Neždímat a nekroutit	Žehlit pouze po rubové straně
Nepřidávat aviváž	Prát naruby

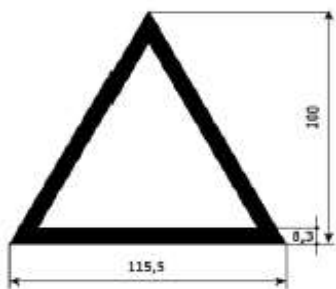
Výška trojúhelníku a čtverce je 100

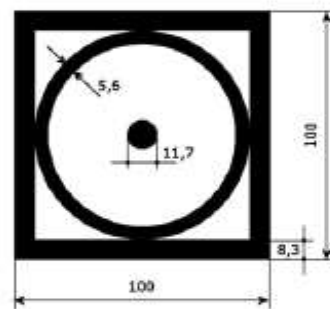
Praní – s nebo bez čárky pod vaničkou

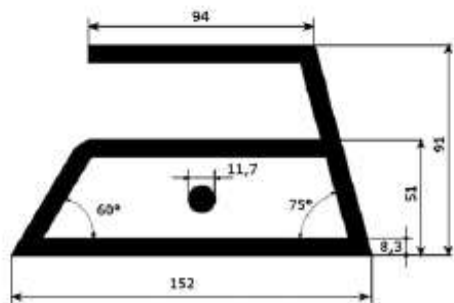
Profesionální ošetřování textilií – s nebo bez čárky (čárek) pod kolečkem

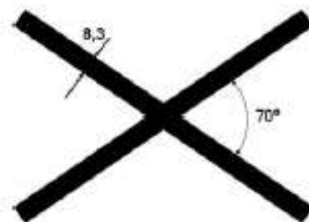
Bělení – s nebo bez dvou šikmých čar uvnitř trojúhelníku

Sušení – s jednou nebo dvěma tečkami (•/••)

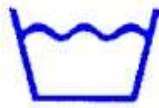

Žehlení (a •/••/•••)

Zákaz (kosý kříž – Ondřejův kříž)

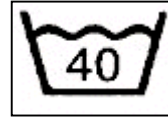
Symbole údržby - praní

Vanička znázorňuje praní v domácnosti (*ruční nebo v pračce*). Informuje o max. teplotě praní a max. mechanickém působení.

Maximální teplota 95° C.
Normální postup.

Maximální teplota 40° C.
Normální postup.

Maximální teplota 95° C.
Mírný postup.

Maximální teplota 40° C.
Mírný postup.

Maximální teplota 70° C.
Normální postup.

Maximální teplota 40° C.
Velmi mírný postup.

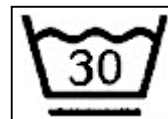
Maximální teplota 60° C.
Normální postup.

Maximální teplota 30° C.
Normální postup.

Maximální teplota 60° C.
Mírný postup.

Maximální teplota 30° C.
Mírný postup.

Maximální teplota 50° C.
Normální postup.

Maximální teplota 30° C.
Velmi mírný postup.

Maximální teplota 50° C.
Mírný postup.

Ruční praní. Maximální teplota 40° C.

Výrobek se nesmí prát.

Symbyly údržby - bělení

Povoleno použití všech oxidačních bělicích prostředků.

Povolen pouze oxidační bělicí prostředek neobsahující chlor.

Výrobek se nesmí bělit.

Symboly údržby - sušení

Čtverec je symbol pro postupy sušení po praní. Kruh uvnitř čtverce symbolizuje sušení v bubnové sušičce. Čáry uvnitř čtverce označují sušení na vzduchu.

Sušení v bubnové sušičce:

Výrobek se může sušit v bubnové sušičce. Normální teplota sušení (max. **80° C**).

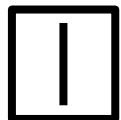

Výrobek se může sušit v bubnové sušičce. Nižší teplota sušení (max. **60° C**).

Výrobek se nesmí sušit v bubnové sušičce.

Sušení na vzduchu:

Sušení zavěšením

Sušení v závěsu odkapáním

Sušení v rozprostřeném stavu

Sušení v rozprostřeném stavu odkapáním

Sušení zavěšením ve stínu

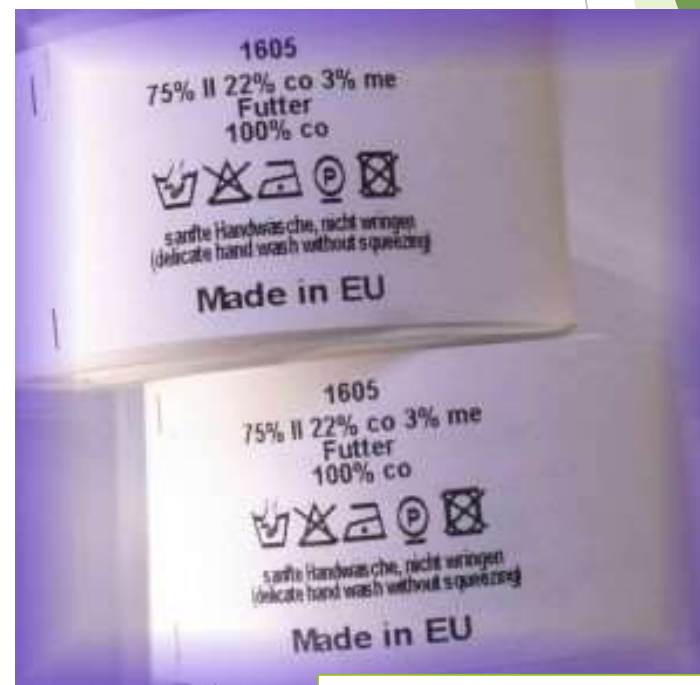
Sušení v závěsu odkapáním ve stínu

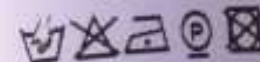
Sušení v rozprostřeném stavu ve stínu

Sušení v rozprostřeném stavu odkapáním ve stínu

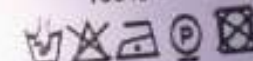
1605
75% II 22% co 3% me
Futter
100% co

sachte Handwasche, nicht wringen
(delicate hand wash without squeezing)

Made in EU

1605
75% II 22% co 3% me
Futter
100% co

sachte Handwasche, nicht wringen
(delicate hand wash without squeezing)

Made in EU

Tohle by platným požadavkům neodpovídalo.

Symbole údržby - žehlení

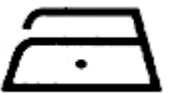
Znázorňuje postup žehlení v domácnosti. Max. hranice teploty jsou označeny tečkami.

Žehlení při maximální teplotě žehlicí plochy **200°C**.

Žehlení při maximální teplotě žehlicí plochy **150°C**.

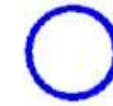

Žehlení při maximální teplotě žehlicí plochy **110°C**.
Žehlení parou může způsobit nevratné poškození.

Výrobek se nesmí žehlit.

Symbole údržby - profesionální čištění

Znázorňuje proces chemického čištění a čištění za mokra prováděný profesionály.

Profesionální chemické **čištění tetrachlorethenem** a rozpouštědlech uvedených u symbolu F. Normální postup.

Profesionální chemické **čištění tetrachlorethenem** a rozpouštědlech uvedených u symbolu F. Mírný postup.

Profesionální chemické **čištění v uhlovodících**. Čištění např. benzínem. Mírnější agresivita i čistící účinek. Normální postup.

Profesionální chemické **čištění v uhlovodících**. Čištění např. benzínem. Mírnější agresivita i čistící účinek. Mírný postup.

Výrobek se nesmí chemicky čistit.

Symbole údržby - profesionální čištění

Profesionální čištění za mokra. Normální postup.

Profesionální čištění za mokra. Mírný postup.

Profesionální čištění za mokra. Velmi mírný postup.

Nesmí se používat profesionální čištění za mokra.

Časté příčiny reklamací textilních výrobků

- ▶ Pevnost použitých materiálů a švů
- ▶ Změna barevného odstínu po používání nebo po údržbě
- ▶ Nadměrná změna rozměrů výrobku užíváním nebo údržbou
- ▶ Jiné materiálové složení, než je deklarováno na etiketě výrobku
- ▶ Vady způsobené oděvně technologickým zpracováním
- ▶ Nadměrné změny povrchu a vzhledu textilií používáním výrobku (*např. žmolkování*)

-
- ▶ Pro některé účely použití jsou požadavky na optimální hodnoty těchto vlastností zakotveny v technických normách.
 - ▶ Výrobce pak může dokladovat (*a zákazník to může požadovat*) splnění těchto požadavků - **nejlépe výrobkovým certifikátem.**

Údržba textilních materiálů - související normy

- ▶ ČSN EN ISO 6330 Textilie - Postupy domácího praní a sušení pro zkoušení textilií
- ▶ ČSN EN ISO 3175 Textilie - Chemické čištění a doupravy
- ▶ ČSN EN ISO 15487 Textilie - Metoda pro hodnocení vzhledu oděvů a dalších finálních textilních výrobků po domácím praní a sušení
- ▶ ČSN EN ISO 5077 Textilie - Zjišťování změn rozměrů po praní a sušení
- ▶ ČSN EN ISO 3759 Textilie - Příprava, označování a měření vzorků plošných textilií a oblečení při zkouškách pro zjišťování změny rozměrů
- ▶ ČSN EN 20105 Textilie - Zkoušky stálobarevnosti

ČSN EN 20105 Textilie - Zkoušky stálobarevnosti (jen výběr)

- ▶ Část A02: Šedá stupnice pro hodnocení změny
 - ▶ Část A03: Šedá stupnice pro hodnocení zapouštění odstínu
-
- ▶ Část B03: Stálobarevnost v povětrnosti: expozice venku
 - ▶ Část E02: Stálobarevnost v mořské vodě
 - ▶ Část C06: Stálobarevnost v domácím a komerčním praní
 - ▶ Část C10: Stálobarevnost v praní s mýdlem nebo s mýdlem a sodou
 - ▶ Část C12: Stálobarevnost v průmyslovém praní
 - ▶ Část E04: Stálobarevnost v potu

Textilní výrobky pro děti do 3 let

- ▶ Musí splňovat specifická kritéria daná především Vyhláškou MZ č. 84/2001 Sb. v platném znění (změna č. 521/2005) o hygienických požadavcích na hračky a výrobky pro děti ve věku do 3 let.
- ▶ Tato vyhláška vychází ze zákona č. 258/2000 Sb. O ochraně veřejného zdraví.
- ▶ Vztahuje se na textilní výrobky, které **mohou být dětmi při předvídatelném způsobu chování** s ohledem na duševní a fyzické schopnosti dítěte **vkládány do úst** a:
 - ▶ Jsou výrobcem určeny pro děti do 3 let.
 - ▶ Jsou k užívání dětmi ve věku do 3 let zjevně určeny.
 - ▶ Ošacení se za výrobek pro děti do 3 let považuje do velikosti 110 včetně.

Obecné zdravotní a bezpečnostní požadavky na hračky stanoví zvláštní právní předpis - NV.

Výrobky pro děti do 3 let

- ▶ Musí být vyrobeny tak, aby za obvyklých nebo předvídatelných podmínek používání:
 - ▶ Byly zdravotně nezávadné.
 - ▶ Nemohly způsobit žádné tělesné **poškození při spolknutí.**
 - ▶ **Nedocházelo k přenosu jejich složek na kůži nebo sliznici v množství, které by mohlo poškodit zdraví dětí.**
- ▶ Nesmějí obsahovat patogenní a podmíněně patogenní mikroorganismy.
- ▶ Mohou vykazovat pouze pach, charakteristický pro daný materiál.
- ▶ Musí být odolné proti slinám, pokud nelze vyloučit jejich kontakt s ústy.
- ▶ Barvené výrobky musí být odolné vůči působení potu.

Další piktogramy uváděné TZÚ (definované sdružením SOTEX)

- Piktogramy uvedené na textilních výrobcích oznamují spotřebitelům důležité informace o kvalitě nabízených výrobků.
- Ke sdělení informací využívají jednoduché grafické znázornění.
- Odbourávají problém jazykové bariéry.

Např. Textilní a oděvní výrobky pro děti do 3 let:

- Piktogram „stálost rozměrů po praní“.
- Piktogram „stálost vybarvení po praní“.
- Piktogram zdravotní nezávadnosti deklaruje plnění požadavků, které vyplývají ze zákona, při zohlednění přísnějších limitů pro výrobky určené pro děti do 3 let.

Např. Plavky:

- Piktogram stálobarevnosti v mořské vodě.
- Piktogram stálobarevnosti v chlorované vodě.
- Piktogram stálobarevnosti v potu při současném působení slunce.

Piktogramy - účel použití

					
společenské oděvy	oděvy do zaměstnání	outdoor	sportovní oděvy	oděvy pro volný čas	
					
cyklistika	fitness	míčové sporty	raketové sporty	street sporty	zimní sporty

- Piktogramy definující účel použití oděvních výrobků podle způsobu vyvíjené aktivity

Certifikace

Je definována jako postup, kterým **třetí strana (certifikační orgán)** poskytuje písemná ubezpečení, že posuzovaný produkt je ve shodě se specifikovanými požadavky.

Certifikační orgány (CO), které službu certifikace zajišťují, musí prokázat dostatečnou důvěryhodnost a způsobilost.

- Mezinárodně přijatá forma tohoto prokazování je akreditace.

Accredo = dáti důvěru

Certifikace výrobků - definice ČSN EN

- ▶ Dle normy ČSN EN 45020 - Normalizace a souvisící činnosti - Všeobecný slovník z r. 2007 se **certifikát** shody definuje jako:

Dokument vydaný podle pravidel systému certifikace, vyjadřující poskytnutí přiměřené důvěry, že náležitě identifikovaný výrobek, proces nebo služba jsou ve shodě s určitou normou nebo jiným normativním dokumentem.

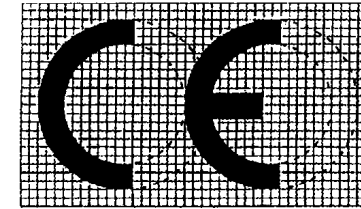
- ▶ Obecnější termín než certifikace je **posuzování (hodnocení) shody** (*conformity assessment*).
- ▶ Posuzování shody je definováno jako jakákoliv činnost zabývající se přímým nebo nepřímým určováním, zda byly splněny příslušné požadavky.

Shoda

- ▶ Je obecně definována jako splnění všech specifikovaných požadavků na výrobek, proces nebo službu.
- ▶ Posuzování shody je možné provádět:
 - ▶ **První stranou** - posouzení shody provádí přímo výrobce
(někdy se používá termín „samohodnocení“)
 - ▶ **Druhou stranou** - posouzení shody provádí odběratel.
Výrobce může např. vyzvat potenciálního zákazníka, aby si ověřil, že výrobky jsou ve shodě s příslušnou normou. Do určité míry sem spadá každá vstupní kontrola odebraných komponentů před vstupem do vlastní výroby.
 - ▶ **Třetí stranou** - nezávislým orgánem *(nezávislým na výrobcích a odběratelích).*

Pouze v tomto případě se jedná o certifikaci!

Certifikace dobrovolná a povinná

► Certifikace povinná

- Vyplývá pouze z nařízení vlády (NV) a má oporu v zákonech a jiných legislativních opatřeních, které ukládají mimo jiné i požadavky na certifikaci.

(např. ochranné pracovní oděvy, některé textilie pro zdravotnictví, záchranné práce, stavebnictví, hračky apod.)

► Certifikace dobrovolná

- Je založena na smluvním vztahu mezi příslušným certifikačním orgánem a zájemcem o certifikaci - tedy na dobrovolném závazku plnit smluvené podmínky plynoucí z certifikace.

Požadavky na kvalitní výrobky ze strany zákazníka.

Certifikát jako potvrzení kvality.

Stanovený výrobek

Je výrobek, který představuje ve zvýšené míře ohrožení zdraví nebo bezpečnosti osob, majetku nebo životního prostředí, popřípadě jiného veřejného zájmu.

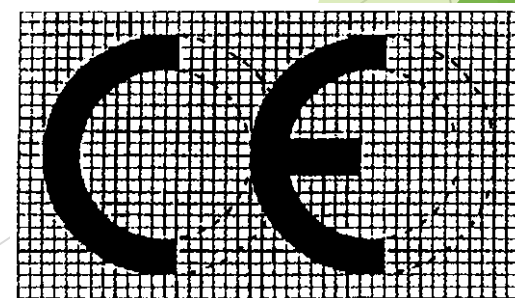

Práva a povinnosti osob, které uvádějí na trh, distribuují, případně uvádějí do provozu takový výrobek, upravuje zákon č. 22/1997 Sb. spolu s příslušnými NV a zákon č. 90/2016 Sb. spolu s přímo aplikovatelnými nařízeními EU.

- ▶ U takových výrobků musí být posouzena shoda s technickými požadavky stanovenými v příslušném NV/příslušném nařízení EU.
- ▶ Stanoveným výrobkem se automaticky stává ten, na který se vztahuje některé z **nařízení vlády vydané k provedení zákona č. 22/1997 Sb. o technických požadavcích na výrobky** nebo některé z **nařízení EU navázané na zákon č. 90/2016 Sb. o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh.**

Označení CE

- ▶ Označení umístěné na stanoveném výrobku vyjadřuje, že:
 - ▶ Výrobek splňuje technické požadavky stanovené ve všech NV, které se na něj vztahují
 - ▶ Při posouzení jeho shody byl dodržen stanovený postup
- ▶ Označení umístěné na jakémkoli výrobku musí mít zachovány proporce dané mřížkou na obrázku a písmena nesmí mít výšku menší než 5 mm.
- ▶ Dozor nad správným a oprávněným používáním značky provádí ČOI.
- ▶ Výrobek nesmí nést označení CE, pokud se na něj nevztahuje směrnice stanovující jeho připojení!
- ▶ Výrobek může nést další označení nebo značky, pokud:
 - ▶ Mají jinou funkci než označení CE
 - ▶ Vylučují záměnu s označením CE
 - ▶ Nesnižují čitelnost a viditelnost s označením CE

Tvorba norem

- ▶ Na úrovni mezinárodní (ISO)
 - ▶ Na úrovni regionální (EN)
 - ▶ Na úrovni národní (ČSN)
-
- ▶ Existuje pravidlo, že mezinárodní normy se pokud možno přebírají jako normy regionální a ty pak jako normy národní.
 - ▶ Cílem je, aby národní normy byly identické s mezinárodními normami a mohlo tak snadno docházet k mezinárodní certifikaci a volnému pohybu zboží.
-
- ▶ V ČR zajišťuje tvorbu a vydávání českých technických norem Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ). Informace o této instituci jsou dostupné na www.unmz.cz/urad/unmz.

České technické normy nebo jejich části vydané na jakémkoliv nosiči smějí být dle zákona č. 22/1997, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak, rozmnožovány a rozšiřovány jen se souhlasem pověřené právnické osoby nebo ÚNMZ.

Program česká kvalita (CzQ) - oblast dobrovolné certifikace

- ▶ Je součástí **Národní politiky kvality** (NPK) a byl přijat usnesením vlády číslo 685 z roku 2002.
- ▶ Hlavním cílem programu je vytvořit jednotný systém, který umožní zviditelnit **důvěryhodné a nezávislé značky kvality**, které jsou založené na objektivním ověřování kvality výrobků nebo služeb třetí stranou a vyloučit značky bez vypovídací schopnosti, které jsou jako informace pro spotřebitele zavádějící.
- ▶ Program umožňuje, aby se na trhu objevilo libovolné množství značek kvality různých cechů, společenstev, sdružení apod. Tyto značky ale musí splňovat podmínku, že základní kvalitativní ukazatele ověřuje třetí, nezávislá strana.

*Logo programu
česká kvalita*

- ▶ Další podmínkou pro přijetí značky do Programu Česká kvalita je rovněž **ověřená způsobilost výrobce či poskytovatele služeb k dlouhodobému dodržování stability procesů** a tím i dlouhodobé kvality jeho produktů.
- ▶ Držitelé značek kvality přijatých do Programu Česká kvalita mají povinnost používat spolu se svou značkou kvality i logo Programu Česká kvalita, které se tak stává pro spotřebitele orientačním symbolem a potvrzením důvěryhodnosti dané značky.
- ▶ Správci značek - organizace, které udělují/propůjčují značky kvality a byly přijaty do Programu Česká kvalita.

Vybrané značky v programu CzQ

- ▶ Aktuálně je v programu Česká kvalita zařazeno celkem 23 značek kvality. Patří mezi ně např.:
- ▶ **Bezpečná a kvalitní hračka** - takto označené hračky jsou zárukou zvýšené úrovně bezpečnosti, zdravotní nezávadnosti a kvality.
 - ▶ Správce značky: Zkušební ústav lehkého průmyslu
- ▶ **Bezpečné hračky** - je zárukou bezpečnosti, zdravotní nezávadnosti hračky, což je garantováno certifikátem ITC a trvalým dohledem nad stálou kvalitou výrobku po celou dobu platnosti licence na užívání značky.
 - ▶ Správce značky: Institut pro testování a certifikaci ve Zlíně (ITC)

- ▶ **CZECH MADE** - značka kvalitních výrobků a služeb - vyjadřuje, že výrobek nebo služba byly ověřeny nezávislou organizací a splňují kritéria stanovená špičkovými odborníky.
 - ▶ Správce značky: Česká společnost pro jakost
- ▶ **QZ - zaručená kvalita** - takto označené textilní výrobky odpovídají platným právním a technickým předpisům, jsou zdravotně nezávadné a obsahují správné označení symboly údržby.
 - ▶ Správce značky: SOTEX GINETEX CZ
- ▶ **Česká kvalita Nábytek** - značka umožňuje jednoznačně a jednoduše identifikovat výrobek, který byl přezkoumán kvalifikovanou institucí z hlediska jeho kvality, užitné hodnoty a bezpečnosti.
 - Správce značky: Asociace českých nábytkářů

▶ **Ekologicky šetrný výrobek a služba** - Ministerstvo životního prostředí je garantem Národního programu označování ekologicky šetrných výrobků a služeb.

▶ Správce značky: CENIA, česká informační agentura životního prostředí - agentura pro ekologicky šetrné výrobky

▶ **Zdravotně nezávadná obuv - bota pro Vaše dítě „ŽIRAFKA“** - značka je signálem pro rodiče dětí, že obuv byla dobrovolně certifikována a je z hlediska konstrukce a použitých materiálů zdravotně nezávadná. Zaručuje rovněž bezpečnost při používání.

▶ Správce značky: Česká obuvnická a kožedělná asociace, Zlín

Problematika životního prostředí

- ▶ Péče o životní prostředí patří k aktuálním celosvětovým problémům.
- ▶ Dosavadní zkušenosti ukazují, že společenský rozvoj měl zpravidla negativní dopady na životní prostředí.

Udržitelný rozvoj je takový rozvoj, který zajistí potřeby současných generací, aniž by bylo ohroženo splnění potřeb generací příštích a aniž by se to dělo na úkor jiných národů.

- ▶ Lidská činnost (*zejména průmyslová výroba*) nesmí devastovat ŽP ve větší míře, než je **přirozená regenerační schopnost přírody**.

Stále větší mezinárodní tlak ↔ důsledky často nerespektují národní hranice!

Udržitelná spotřeba a výroba (USV)

Definice:

- ▶ Používání služeb a výrobků, které uspokojují základní potřeby společnosti a zlepšují kvalitu života, zároveň však:
 - ▶ minimalizují spotřebu přírodních zdrojů
 - ▶ používání toxických látek
 - ▶ produkci odpadů a škodlivin

v průběhu celého životního cyklu služby nebo výrobku tak, aby nebylo ohroženo uspokojování potřeb budoucích generací.

Je jedním ze základních předpokladů pro dosažení udržitelného rozvoje.

(Rámcem programů udržitelné spotřeby a výroby České republiky, Planeta 4/2005, Ministerstvo životního prostředí)

Country	Eco-label Program	Eco-Label	Eco-labelled products
Czech Republic (CZ)	Ecological product		Textiles
Germany (DE)	Öko-Tex		Products for children Products with direct contact with the skin Products with non-direct contact with the skin Decorations and accessories
European Union (EU)	EU - Flower		Textiles Mattresses Shoes